

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarum Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

*Putauerunt quidam filium & spiritum sanctum minores
fuisse patre, quia missi dicuntur.* O

IDEOQVE putauerunt quidam hæretici, cū pater non sit missus, sed filius & spiritus S. patrē esse maiorem, ac filium minorem esse, & Spiritum S., atq; patrem, quasi maiore, misisse vtrunque quasi minore. Quod Aug. improbat in 4. li. de Trin. illi cōtradicens: Nō ideo, inquit, arbitrandum est minore esse filium q̄ missus est à patre, nec ideo minorem Spiritum sanctum q̄ & pater eum misit & filius. Siue enim propter visibilem creaturā, siue potius propter principii autoritatē vel commendationem, non propter inæqualitatem vel imparitatem & dissimilitudinem substantiæ, in scripturis hæc posita intelliguntur; Non ergo ideo dicitur pater misisse filium vel spiritum s. q̄ ille esset maior, & illi minores; sed maxime propter autoritatem principii cōmendandam, & quia in visibili creatura non sicut ille apparuit. Ecce ostensū est quæ sit missio filii, & quibus modis mittatur.

DE MISSIONE SPIRITVS SANCTI,
QVÆ FIT DVOVS MODIS VI-
sibiliter & inuisibiliter.

DISTINCT. XVI.

NUNC de Spiritu S. videndum est, præter illam ineffabilem & æternam processionē qua procedit à patre & filio, & non à seipso: quæ sit eius temporalis processio, quæ dicitur missio siue datio. Ad quod dicimus, quia sicut filius duobus modis dicitur mitti, vno quo visibiliter apparuit, altero quo inuisibiliter à castis mentibus percipitur: ita & spiritus S. à patre & filio ac à seipso duobus modis procedere siue mitti, siue dari dicitur; vno visibiliter, altero inuisibiliter. Datus est enim visibilis creaturæ demonstratione, sicut in die Pentecostes, alijsq; vicibus: & datur quotidie inuisibiliter, illabendo mentibus fidelium.

Prims

*Cap. 21. in
fine libri.*

Prius de illo modo missionis qui fit visibiliter, agit.

Et primo agam⁹ de illo missionis modo qui fit visibili specie. De hoc August. in 2. lib. de Trin. ait: In promptu est intelligere de Spiritu S. cur missus & ipse dicatur. Facta est n. quædam creaturæ species ex tempore, in qua visibiliter ostēderetur Spiritus S. siue cum in ipsum Dominum corporali specie columbæ descendit, siue cum in die Pentecostes factus est subito de cælo sonus quasi ferretur flatus vehemēs, et visæ sunt illis linguæ diuisæ sicut ignis, qui & insedit super vnumquemque eorum. Hęc operatio visibiliter expressa, & oculis oblata mortalib⁹, missio Spiritus sancti dicta est: non vt appareret eis ipsa in substantia, qua & ipse inuisibilis & incommutabilis est, sicut pater & filius: sed vt exterioribus visis corda hominum commota à temporali manifestatione venientis, ad occultam æternitatem semper præsentis conuerterentur. Ecce his verbis aperit August. illum modum missionis, qui visibiliter exhibetur, cum tamen ipse spiritus in sui natura nō videatur, qui nec in illis creaturis magis erat, quā in aliis, sed ad aliud. In illis n. erat vt per eas ad homines veniēs ostenderetur esse in illis ad quos illæ creaturæ veniebant. Non enim Spiritus sanctus temporali motu tunc venit, vel in homines descendit, sed p temporalem motum creaturæ significata est spiritualis & inuisibilis Spiritus S. infusio. Et vt aperitius dicam, per illum modū missionis Spiritus S. corporaliter exhibitum, monstrata est spiritualis & interior missio Sancti Spiritus siue donatio, de qua agendum est.

Cum filius sit minor patre secundum formam creatam in qua apparuit. cur non & Spiritus sanctus similiter.

SED prius querendū est, cum filius dicatur minor patre secūdum missionē, qua in forma creata

F 5 appa-

Cap. 5. in
fine.

Cap. 19. cir-
ca medium
Galat. 4.

Cap. 6. in
principio.

apparuit, cur & Spiritus S. non dicatur similiter minor patre, cum in forma creata apparuit. Nam de filio quod minor sit patre secundum formam qua missus apparuit, aperte ostendit August. in 4. lib. de Trinit. dicens: Misit Deus filium suum, factum ex muliere, factum sub lege: usque adeo paruum, ut factum: eo itaque missum, quo factum. Fateamur ergo factum, minorem: & in tantum minorem, in quantum factum: & in tantum factum, in quantum missum. Ecce hic habes, quia filius in quantum est missus, id est, factus minor est patre. Cur ergo Spiritus Sanctus non dicatur patre minor, cum & ipse creaturam assumpsit in qua apparuit? quia aliter Spiritus assumpsit creaturam in qua apparuit, aliter filius. Nam filius accepit perversionem, Spiritus vero non. Filius enim accepit hominem, ita ut fieret homo. Spiritus vero sanctus non ita accepit columbam, ut fieret columba. De hoc August. in 2. libr. de Trin. ait, Ideo nusquam scriptum est, quod Deus pater maior sit spiritu sancto, vel spiritus S. minor est patre: quia non sic est assumpta creatura in qua appareret Spiritus S. sicut assumptus est filius hominis: in qua forma ipsius Dei verbi persona presentaretur, non ut haberet verbum Dei sicut alii sancti sapientes, sed quod ipsum verbum erat: Aliud est enim verbum in carne, aliud verbum caro, id est, aliud verbum in homine, aliud verbum homo. Caro .n. pro homine: posita in eo quod ait: Verbum caro factum est. Non ergo sic assumpta est creatura in qua apparuit Spiritus sanctus, sicut assumpta est caro illa & humana forma ex virgine Maria. Non enim columba, vel illum flatum, vel illum ignem beatificavit, sibi que in unitatem personae coniunxit in eternum. Ex praedictis aperte ostensum est, secundum quid filius dicatur minor patre, & quare filius dicatur minor patre, & non Spiritus sanctus.

Quod

Quod filius secundum quod homo est, non modo patre,
sed spiritu sancto. & etiam seipso
minor est.

D

NOTANDVM autem, quod filius secundum quod
homo factus est, non tantum patre, sed spiritu S. &
etiam seipso minor dicitur. Et quod etiam seipso mi-
nor dicatur secundum formam serui, August. ostendit
in primo de Trin. dicens. Errauerunt homines,
ea quae de Christo secundum hominem dicta sunt,
ad eius substantiam quae sempiterna est transfe-
rentes: sicut illud quod ipse Dominus ait: Pater
maior me est, quod propter formam serui veritas di-
cit: secundum quem modum, etiam seipso minor est
filius. Quomodo non etiam seipso minor factus est,
qui seipsum exinaniuit, formam serui accipiens.
Non enim sic accepit formam serui, ut amitteret for-
mam Dei, in qua erat aequalis patri. In forma er-
go Dei unigenitus patris aequalis est patri: In forma
serui, etiam seipso minor est. Non ergo immerito scri-
ptura dicit utrumque; scilicet & aequalis patri filium, &
patrem maiorem filio. Illud enim propter Dei formam,
hoc autem propter formam serui. De hoc eodem
in secundo libr. de Trinit. Augustinus ait: Dei filius
est aequalis patri secundum formam, in qua est: &
minor patre secundum formam serui quam ac-
cepit, in qua non modo patre sed etiam spiritu S.,
ne hoc tantum, sed etiam seipso minor inuenitur
est. Propter quod, ut idem in libro contra Maxi-
minum ait: non tantum patre: sed etiam seipso,
& spiritu sancto minor factus est, & etiam mino-
ratus paulominus ab angelis. Est ergo Dei filius,
ut ipse ait in secundo libr. de Trinit. Deo patri in
natura aequalis, habitu minor, id est, in forma ser-
ui quam accepit. His autoritatibus ostenditur
aperte filius secundum formam serui minor pa-
tre, & seipso, & spiritu sancto.

Cap. 7. ad
principium.

August. in
principio
cap. 1.

Aug. epist.
66. ad Ma-
ximum Ma-
dicum cir-
ca finem.
tom. 1.

Aug. lib. 1.
de Trin. ca.
7. in fine.

Hilarius

Hilarius aliter dicit, scilicet quod pater sit maior, nec filius tamen minor.

Hilar. ad finem lib 9. de Trin.

Hilar. ibid. continuo.

HILARIUS autem dicere videtur, quod pater maior sit filio, nec tamen filius minor patre. Pater enim dicitur maior propter auctoritatem, quia in eo est auctoritas generationis: secundum quam dicit: Pater maior me est. Et Apost. Donauit ei nomen quod est super omne nomen. Cum ergo ait: Pater maior me est, hoc est ac si diceret, donauit mihi nomen. Si ergo, inquit Hilar, in 9. lib, de Trin. donantis auctoritate pater maior est, nunquid per doni confessionem filius minor est? maior itaque donans est, sed minor iam non est cui vnum esse donatur: ait enim: Ego & pater vnum sumus. Si non hoc donatur IESV, vt confitendus sit in gloria Dei patris, minor patre est: si autem in ea gloria ei donatur esse qua pater est, habes & in donantis auctoritate, quia maior est: & in donati confessione, quia vnum sunt. Maior itaque pater & filio est, & plane maior: cui tantum donat esse quantus est ipse: cui innascibilitatis esse imaginem Sacramento natiuitatis impartit, quem ex se in forma sua generat. Audisti lector quid super hoc dicat Hilarius. cuius verba vbicunque occurrerint, diligenter nota, pieque intellige.

DE MISSIONE SPIRITVS SANCTI,
Qua Inuisibiliter mittitur.

DISTINCT. XVII.

I AM nunc accedamus ad assignandam missionem Spiritus sancti, qua inuisibiliter mittitur in corda fidelium. Nam ipse Spiritus S. qui Deus est, ac tertia in trinitate persona, (vt supra ostensum est) à patre & filio ac seipso temporaliter procedit, id est, mittitur ac donatur fidelibus. Sed quæ sit ista missio siue donatio, vel quomodo fiat, considerandum est.

Premitti-